

ALŠOVA JIHOČESKÁ GALERIE V HLUBOKÉ NAD VLTAVOU
Zámek 144, 373 41 Hluboká nad Vltavou

Tisková zpráva

Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou a GALERIE MODERNÍHO UMĚNÍ V HRADCI KRÁLOVÉ

HRÁČI

10. prosince 2009 – 31. ledna 2010

Wortnerův dům AJG, U Černé věže 22, České Budějovice

Komentovaná prohlídka ve čtvrtek 14. ledna 2010 od 17:00 hod.

Autor výstavy: Martina Vítková

Kurátor výstavy pro České Budějovice: Hynek Rulíšek

O výstavě a autorech:

Přibližně 140 exponátů od více než 60 autorů zapůjčilo 43 soukromých vlastníků a veřejných institucí. Výstava se zabývá člověkem – hráčem, tím kdo *si hraje* i tím, kdo *si zahrává* od 19. století do současnosti. Mezi nejstarší (1840) patří *Hráči v karty* Josefa Navrátila původně z Waldesovy sbírky. Naopak nejsoučasnější je autorská hra Radima Jurdy *Insula*, jejíž prototyp na výstavě uvidíte. Originální hra by měla ještě letos získat svou tištěnou podobu o objevit se na prodejních pultech. Mezi nejdražší obrazy výstavy patří *Hráči karet* od členů Osmy, tedy od Emila Filly, Bohumila Kubišty a Vincence Beneše z doby před první světovou válkou. Nebo ještě starší (1893) portrét houslisty Františka Ondříčka z ruky svého přítele z mládí Václava Brožíka. Návštěvníky určitě zaujmou i současnější hráči: ořechová skupina hráčů - bojovníků Michala Gabriela, kreslené vtípky na téma orchestrů od Karla Nepraše a expresivní obrazy zapůjčené z brněnské Wannieck Gallery, tedy ze slavné sbírky současné malby Richarda Adama.

Mezi nejslavnější mýtické a historické hráče patří Dalibor ve vězení Františka Čermáka, židovský žalmista Král David s loutnou od Felixe Jeneweina, Paganini od Karla Šlengera i Františka Tichého. Nebo Louis Armstrong Václava Chocholy. Příkladem hráče zachyceného fotograficky Milan Hlavsa, Karel Kryl nebo Petr Nikl.

Na výstavě jsou obrazy, kresby i grafiky, také sochy a objekty z netradičních materiálů. O ořechových slupkách jsme se už zmínili, ale pozoruhodné jsou rovněž papírové sportovní výjevy v pohybu mladého výtvarníka Čestmíra Přindiše. Politická mocenská hra je námětem Jiřího Surůvky a hra jako šťastný okamžik života, to je téma Rudolfa Dzurka na obrazech vysypávaných skleněnou drtí. O tom, že hra má i temný existenciální rozměr, psal už Dostojevský. Temného aspektu hry si všimají obrazy Lady Gažiové nebo snímky Dagmar Hochové.

Fotografie slavných hráčů i kohokoli z nás v roli hráče poskytli také Věra Mohylová, Pavel Šmíd, Jan Adamec, Bohdan Holomíček, Luděk Vojtěchovský a Miloslav Klimeš.

Hra podle Dostojevského ničí životy a dává člověku vstoupit do kruhů pekelných. Pro Karla Poláčka byla hra naopak tím, co dělá životy živoucími. Kořením hříchu. Hra je nezřídka hřích kolegiální, skupinový či partnerský. Například na kresbě Milady Marešové starší pár soustředěně masí karty doma pod lampou. Celou plejádu proslulých hráčů vyfotografoval Jan Langhans do své Galerie portrétů. Dva z nich ze sbírky hradeckého muzea na výstavě také uvidíte. První otázkou by ale mělo být - kdo je to vlastně hráč? Téměř každý hrdina románu, filmu nebo komixu má v sobě hodně z hráče a tak je jasné, že hráč je téměř každý z nás. Někdo se drží pravidel a někdo je hráč falešný, někdo je fotbalista, šachista, karbaník, jiný hraje na housle. Hra má mnoho podob, některá závisí na našich schopnostech a tréninku, jiná spoléhá spíše na štěstí a osud. Tvrdívá se, že hudba povznáší a karty že jsou hřích, ale provozování hudby je vášeň stejně jako ruleta a má svoje propady až na dno i svoje výšiny. Jak by mohl potvrdit ne jeden z portrétovaných hráčů, které na výstavě uvidíte.

Fenomenální houslista jako František Ondříček nebo Jan Kubelík byli ve své době skutečnými celebritami, i když génius byl jen jeden, Nicolo Paganini. Kubelík prý rituálně získal klíč od Paganiniho hrobky jako velkou poctu nástupce slavného virtuosa a Ondříček podle jiného zdroje nosil na saku jako brož hřebík z Paganiniho rakve. Ondříček se přátelil s **Václavem Brožíkem** už v mládí, portrét houslisty vznikl až v době, kdy oba, malíř i muzikant, byli již slavní a obdivovaní, v roce 1893. Jana Kubelíka, con fuoco, zachytil nezapomenutelně **Ludvík Kuba** v roce 1925. Také karbaníky malovali už umělci v 19. století, například **Josef Navrátil** nebo **Antonín Gareis**. Skutečnou slávu si karbanické téma dobylo za časů Osmy – když **Emil Filla** a **Bohumil Kubišta** choďovali do Jedové chýše a jiných kaváren, zdáli se jim hráči karet ideálními a levnými motivy. Návštěvníci mohou slavné obrazy z roku 1908 srovnat s pozdějším, kubistickým motivem karbaníků od **Vincence Beneše** nebo dosud nepublikovaným obrazem Emila Artura Pittermanna zvaného **Longen** z opatovické sbírky. **František Tichý** byl sám velký hráč, proto dokázal zachytit karbaníky i muzikanty nezapomenutelným způsobem. Těsně poválečnou dobu zastupuje na výstavě obraz **Josefa Dobeše**, Osvobození političtí vězňové z tábora Oranienburg v květnu 1945. Takové obrazy už jsme dlouho neviděli a je pravda, že s odstupem času některé z nich nabyly prazvláštního kouzla. Takoví jsme tenkrát byli. V šedesátých letech přišla doba pro *Chechtavého šachistu* **Mikuláše Medka** ze sbírky chebské galerie, pro happeningy s basou na Novém světě **Milana Knížáka**, či pro orchestrální vtípky hokejisty a houslisty **Karla Nepraše**. Jsou skutečně skvostné.

Milými objevy výstavy jsou kresby na motivy *Pikové dámy* **Alvy Hajna** a dvě malby ze třicátých let **Karla Šlengera** ze sbírky rodiny. Paganini byl pro Šlengera skutečným démonem hudby. Současnost je také velmi pestrá, expresivní linku si drží obrazy zapůjčené ze sbírky Richarda Adama, brněnské Wannieck Gallery i *Má filharmonie* Rittsteinova žáka **Jana Chlupa**. Poprvé se v Hradci představují někteří mladí nadějní umělci jako **Lad'a Gažiová**, která ráda používá temnou mollovou tóninu a spray nebo **Čestmír Přindiš**, ten dokázal z papíru vystříhat skutečnou sportovní akci, chumel těl, končetin a hokejek na ledě i fotbal nebo squash.

Nezanedbatelnou část výstavy tvoří tentokrát fotografie, o Janu Langhansovi už jsme mluvili, ale muzeum zapůjčilo i řadu dalších snímků z historie hradeckého hráčství za starého Rakouska i první republiky. Objevíte tu fotografie **Dagmar Hochové** i muzikanta **Vladimíra Mertý**. Velké zastoupení mají pardubičtí fotografové **Pavel Šmíd**, **Luděk Vojtěchovský** a zejména **Jan Adamec**, který pravidelně zaznamenává hráče v Divadle 29. Démonická je i fotka Laco Décziho **Věry Mohylové**. Na trutnovském festivale loví snímky fotograf **Miloslav Klimeš** a hráče našel mezi rázovitými figurkami i **Bohdan Holomíček**. Hradec tentokrát reprezentují videa – Fotbalisti, velmi existenciální snímek **Pavla Doskočila** a bratří Sukových a Te Be Continued, vizuálně akustická smyčka **Milana Langer**a a Art Victory Nox. Znalci vědí, že jde o Petra Vyšohlída, Jindřicha Maxe Pavlíčka, Michala Kindernaye a Radka Škodu. Ronaldino jako Hamlet a Forrest Gump? K tomu není co dodat, je nutné to vidět.

O výstavě by se dalo mluvit ještě velmi dlouho, nesmíme zapomenout na pekelné i nebeské orchestry **Josefa Váchala**, melancholického fotbalového nadšence **Jana Preislera** a hráče bojovníky **Michala Gabriela**, na které návštěvník narazí hned v hale.

Výstava potrvá do neděle 31. ledna 2010, byl k ní vydán katalog. Galerie připravila komentované prohlídky a programy pro děti.

Martina Vítková

Wortnerův dům AJG, U Černé věže 22, České Budějovice / **otevírací doba** / denně 9:00 - 18:00.

Kontakt pro novináře / Veronika Homolková / T + 420 775 678 677 / T + 420 387 967 041,
387 967 120, e-mail: homolkova@ajg.cz / www.ajg.cz

Programy pro školy a zájmové skupiny / Mgr. Jiřina Zimová / T + 420 387 967 041, 387 967 120 /
e-mail: zimova@ajg.cz / www.ajg.cz